

نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران (کتابشناسی فیلسوفان مغرب‌زمین از پیش از میلاد تا پایان قرن نوزدهم)

سعید انواری^۱، مریم مهدوی مزده^۲

چکیده

در قرن گذشته (۱۳۰۰-۱۳۹۹ شمسی) شاهد نهضت دوم ترجمه آثار فلسفی غرب در ایران بودیم. در این کتابشناسی فهرستی از آثار اصلی چهل تن از فلاسفه معروف مغرب‌زمین از پیش از میلاد تا قرن نوزدهم، که به زبان فارسی ترجمه شده‌اند معرفی شده است. مترجمانی که آثار فلاسفه کلاسیک را به فارسی ترجمه کرده‌اند، گاه علاقمند و متمرکز بر یک فیلسوف خاص شده‌اند و بصورت تخصصی به ترجمه آثار وی پرداخته‌اند؛ بعنوان مثال، منوچهر بزرگمهر به آثار بارکلی؛ محمدحسن لطفی به آثار افلاطون و فلوطین؛ داریوش آشوری به آثار نیچه؛ زیبا جبلی به آثار مارکس و منوچهر صانعی دره‌بیدی به آثار کانت توجه نشان داده‌اند. آثار تعدادی از فلاسفه نیز چندین بار ترجمه شده‌اند؛ در این میان کتاب چنین گفت زرتشت با چهارده ترجمه مجدد، بیشترین آمار را بخود اختصاص داده است. در مواردی نیز هیچ کتابی از برخی از فیلسوفان معروف مغرب‌زمین مانند: مالبرانش،

۱۵۳

تاریخ دریافت: ۹۹/۷/۲۱ تاریخ پذیرش: ۹۹/۹/۱۵ نوع مقاله: علمی ترویجی

*. این مقاله با حمایت «مجمع فلاسفه ایران» تهیه شده است.

۱. دانشیار گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)؛ saeed.anvari@atu.ac.ir

۲. دانش آموخته کارشناسی ارشد فلسفه، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران؛ mahdavi71@yahoo.com

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹
صفحات ۱۹۴-۱۵۳

اسکوتوس، بوناونتورا و اوکام، به فارسی ترجمه نشده است. در این کتابشناسی، آثار فلاسفه زیر معرفی شده‌اند: آکویناس، آگوستین، آنسلم، اپیکتتوس، اپیکور، ارسطو، اسپنسر، اسپینوزا، افلاطون، افلوپین، انگلس، اورلیوس، بارکلی، بیکن، پاسکال، پیش سقراطیان، دکارت، روسو، سنکا، شلایرماخر، شلینگ، شوپنهاور، شیلر، فوئرباخ، فیشته، کانت، کنت، کیرکگور، لاک، لایب نیتس، لوکرتیوس، مارکس، ماکیاولی، منتسکیو، مور، میل، نیچه، هابز، هگل و هیوم.

کلیدواژگان: تاریخ فلسفه، کتابشناسی، فلسفه غرب، آثار کلاسیک، ترجمه.

مقدمه

در قرن دوم شمسی، فلسفه مغرب زمین با ترجمه آثار یونانی و شارحان آنها در بیت الحکمه وارد جهان اسلام شد. نقد و بررسی و شرح این آثار بود که منجر به رشد و شکوفایی فلسفه در جهان اسلام گردید. در عصر حاضر و بویژه در چند دهه اخیر و پس از انتشار کتاب سیر حکمت در اروپا در اوایل قرن چهاردهم شمسی، بار دیگر شاهد سیل گسترده ترجمه آراء و اندیشه‌های جدید فلسفی مغرب زمین بودیم که میتوان آن را «نهضت دوم ترجمه» نامید. اگر اندیشمندان جهان اسلام با ترجمه و نقد و بررسی و نیز تأمل و هضم بخشی از آراء فکری یونان توانستند فلسفه اسلامی را شکل داده و آن را رشد دهند؛ میتوان امیدوار بود که با آغاز عصر دوم ترجمه در این روزگار، در آینده شاهد رشد و اعتلای اندیشه فلسفی در جهان اسلام باشیم.

در میان سالهای ۱۳۰۰ تا ۱۳۹۹ شمسی، علاوه بر کتابهای مختلف در زمینه تاریخ فلسفه یا کتابهایی که در مورد مکاتب فلسفی یا درباره افکار فلاسفه مغرب زمین ترجمه شده‌اند، آثار اصلی خود فیلسوفان مغرب زمین نیز

۱۵۴

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹

ترجمه شده است که در این کتابشناسی معرفی شده‌اند. این کتابشناسی به مترجمان آثار فلسفی کمک میکند تا بجای ترجمه مکرر برخی از آثار فلسفی، به ترجمه آثار دیگری بپردازند که تاکنون ترجمه نشده‌اند.

از آنجا که ترجمه این آثار غیرسفارشی و بصورت خودجوش بوده است، رابطه‌ی دو طرفه میان شناخت ایرانیان از یک متفکر و ترجمه آثار وی قابل مشاهده است؛ به این معنا که از یک طرف به ترجمه آثار فلاسفه معروف در ایران (یعنی کسانی که در کتاب سیر حکمت در اروپا و تاریخ فلسفه کاپلستون معرفی شده‌اند) توجه شده است و از طرف دیگر، ترجمه آثار برخی دیگر از فلاسفه، باعث شناخت آنها و مطرح شدن نظریاتشان در ایران شده است.

لازم به ذکر است که در این کتابشناسی تنها ترجمه آثار چهل تن از فلاسفه معروف، پیش از میلاد تا قرن بیستم، معرفی گردیده است، درحالیکه آثار بسیاری از فلاسفه‌ی که در درجه دوم اهمیت قرار دارند (مانند: گزنفون و اراسموس) نیز در این قرن به فارسی ترجمه شده است که در این کتابشناسی معرفی نشده‌اند. همچنین آثار متفکرانی چون نیوتن، ولتر و داروین که بطور متعارف جزو فلاسفه بشمار نمی‌آیند، ذکر نشده است. این آثار بیشتر از زبان انگلیسی ترجمه شده‌اند. بنابراین در مورد فلاسفه یونان یا فلاسفه قرون وسطی یا فلاسفه آلمانی، میزان و دقت ترجمه‌ها وابسته به ترجمه‌های انگلیسی این آثار بوده است و در این موارد بیشتر ترجمه‌ها از روی ترجمه انگلیسی آثار انجام شده‌اند و دست اول بشمار نمی‌آیند.

۱۵۵

مترجمانی که آثار فلاسفه کلاسیک را به فارسی ترجمه کرده‌اند، گاه علاقمند و متمرکز بر یک فیلسوف خاص شده‌اند و بصورت تخصصی به ترجمه آثار وی پرداخته‌اند؛ بعنوان مثال، منوچهر بزرگمهر به آثار بارکلی؛ محمدحسن لطفی به آثار افلاطون و فلوپتین؛ داریوش آشوری به آثار نیچه؛ زیبا جبلی به آثار مارکس و منوچهر صانعی دره‌بیدی به آثار کانت توجه نشان داده‌اند. آثار تعدادی

سعید انواری، مریم مهدوی مزده؛ نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران...

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹
صفحات ۱۹۴-۱۵۳

از فلاسفه چندین بار ترجمه شده‌اند. از این میان، آثار زیر دست کم پنج بار ترجمه شده‌اند: تأملات مارکوس اورلیوس؛ اعترافات، امیل، تفکرات تنهایی و قرارداد اجتماعی از ژان ژاک روسو؛ هنر همیشه برحق بودن شوپنهاور؛ مانیفست کمونیست مارکس؛ شهریار ماکیاولی؛ تأملات نابهنگام نیچه؛ پدیدارشناسی روح و مقدمه بر زیبایی‌شناسی هگل. در این بین کتاب چنین گفت زرتشت با چهارده ترجمه مجدد، بیشترین آمار را بخود اختصاص داده است. در مواردی نیز هیچ کتابی از برخی از فیلسوفان معروف مغرب زمین به فارسی ترجمه نشده است؛ مانند: مالبرانش، اسکوتوس، بوناونتورا و اوکام.

شیوه تنظیم کتابشناسی

این فهرست ترجمه آثار فلاسفه مغرب زمین از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۹۹ شمسی را دربردارد. ترتیب فلاسفه بصورت الفبایی آمده است. در این فهرست تنها کتابهای فلاسفه معرفی شده‌اند و به مقالات منتشر شده از ایشان در مجلات، اشاره نشده است. در معرفی کتابها، ویراستهای مختلف یک اثر توسط مترجم ذکر نشده است. همچنین تلاش شده تا در حد امکان اولین چاپ هر ناشر ذکر شود، ولی در چند مورد، تاریخ ذکر شده مربوط به چاپ اول نیست. تنها در صورتی که محل نشر غیر از تهران بوده است، به محل آن اشاره گردیده است. همچنین تنها به آثار فلسفی متفکران اشاره شده و آثار صرفاً سیاسی، اقتصادی یا ادبی آنها مانند داستانها و نمایشنامه‌ها (مانند کتاب خدعه و عشق از شیلر) ذکر نشده‌اند. نام انگلیسی فلاسفه و املاهای متفاوت نام برخی از ایشان به فارسی و همچنین عناوین متفاوت برخی از کتابها در چاپهای مجدد، در پی نوشت درج شده است.

در این کتابشناسی، آثار فلاسفه زیر معرفی شده‌اند: آکویناس، آگوستین، آنسلم، اپیکتوس، اپیکور، ارسطو، اسپنسر، اسپینوزا، افلاطون، افلوپین، انگلس، اورلیوس، بارکلی، بیکن، پاسکال، پیش سقراطیان، دکارت، روسو، سنکا، شلایرماخر، شلینگ، شوپنهاور، شیلر، فوئرباخ، فیشته، کانت، کنت،

کیرکگور، لاک، لایب نیتس، لوکرتیوس، مارکس، ماکیاولی، منتسکیو، مور،
میل، نیچه، هابز، هگل و هیوم.

آکویناس قدیس، توماس (۱۲۷۴-۱۲۲۵م)^۱

در باب هستی و ذات، فروزان راسخی، (نگاه معاصر: ۱۳۸۲).
در باره وحدت عقل در رد ابن‌رشدیان، بهنام اکبری، (حکمت: ۱۳۸۹).
سوما تئولوژیا (فصل سوم: بخش تجسد، پرسش ۱-۵۹)، افسانه فهیمی،
(نیمکت سبز: ۱۳۹۹).

فلسفه نظری، ج ۱: منتخب آثار سنت آگوستین، توماس آکوئیناس، باروخ اسپینوزا،
بلز پاسکال و منتخباتی از اوپانیشادها دماپادا، سورانگا ماسوترا، بهاگوت گیتایا؛
ترجمه محمدتقی بهرامی حران، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۴۳؛ علمی و
فرهنگی: ۱۳۶۲).

نامیدن و شناختن خداوند، امیر نصری، (حکمت: ۱۳۹۲).

آگوستین قدیس (۴۳۰-۳۵۴م)^۲

اعترافات آگوستین قدیس، سایه میثمی، (سهروردی: ۱۳۸۰؛ کتاب مسافر: ۱۳۸۶).
~ اعترافات آگوستین قدیس، افسانه نجاتی، (پیام امروز: ۱۳۸۱).
رسالة آگوستین قدیس: درباره سفر پیدایش علیه مانویان، علی مرادی، (ورا: ۱۳۹۹).
شهر خدا، حسین توفیقی، (دانشگاه ادیان: ۱۳۹۱).

فلسفه نظری، ج ۱: منتخب آثار سنت آگوستین، توماس آکوئیناس، باروخ
اسپینوزا، بلز پاسکال و منتخباتی از اوپانیشادها دماپادا، سورانگا ماسوترا،
بهاگوت گیتایا؛ ترجمه محمدتقی بهرامی حران، (ترجمه و نشر کتاب:
۱۳۴۳؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۶۲).

۱۵۷

آنسلم قدیس (۱۱۰۹-۱۰۳۳م)^۳

پروسلوگیون (نطقی در باب اثبات وجود خدا)، افسانه نجاتی، (قصیده‌سرا: ۱۳۸۳).

اپیکتتوس (۱۳۵-۵۵م)^۴

آزادی انسان، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۴).

اندرزهای اپیکتتوس حکیم، رشید یاسمی، (مؤسسه خاور: ۱۳۱۲).

شعله‌های خرد: آموزه‌هایی برای چگونه زیستن و رسیدن به آرزوها، محمدرضا ربیع‌زاده، (مشهد، بامشاد: انتشارات مرندیز: ۱۳۸۳).

هنر زیستن: راهنمایی خوشبختی، بابک اسدیپور، (میلکان: ۱۳۹۸).

اپیکور (۳۴۱-۲۷۰ ق.م)^۵

هنر خوشبختی از دیدگاه اپیکوری (راه غلبه بر هراسهای روحی و رمز آرامش خاطر، زندگی خوب، سعادت، رفاقت، لذت)، فرخ بافنده، (پندار تابان: ۱۳۹۵).

ارسطو (۳۸۴-۳۲۲ ق.م)^۶

آثار علوی، اسماعیل سعادت، (هرمس: ۱۳۸۸).

آنالوطیقا، پرخیده ملکی، (سبکباران: ۱۳۸۸).

~ پاره‌ها (قطعه‌های بجامانده از آثار مفقود ارسطو)، مجتبی درایتی و حمیدرضا محبوبی آرانی، (دانشگاه تهران: ۱۳۹۰).^۷

اخلاق نیکوماخس، ابوالقاسم پورحسینی، (دانشگاه تهران، ج ۱: ۱۳۵۶؛ ج ۲:

۱۳۶۸؛ ج ۱ و ۲: ۱۳۸۱).

~ اخلاق نیکوماک، جمع‌آوری و ترجمه رضا مشایخی، (کتابفروشی دهخدا: ۱۳۶۴).

~ اخلاق نیکوماخوس، محمدحسن لطفی تبریزی، (طرح‌نو: ۱۳۷۸).

~ اخلاق نیکوماخوس، صلاح‌الدین سلجوقی، (کابل، شریعتی افغانستان:

۱۳۴۲؛ دانشگاه تهران: ۱۳۸۱؛ عرفان: ۱۳۸۶).

۱۵۸

ارسطو (سخنان ارسطو)، مهرداد مسعودی فر و افسانه بهرامیان، (انتشارات مسعودی فر: ۱۳۹۰).

اصول حکومت آتن، محمدابراهیم باستانی پاریزی، (موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی: ۱۳۴۳؛ کتابهای جیبی: ۱۳۵۸؛ علم: ۱۳۸۳).

پیامهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی ارسطو، تدوین انتشارات امید فردا، (امید فردا: ۱۳۸۸).

تحلیل ثانوی ارسطو به همراه مقدمه و تفسیری از جانان بارنز، علیرضا فرح‌بخش، (رهنما: ۱۳۸۷).

در آسمان، اسماعیل سعادت، (هرمس: ۱۳۷۹).

درباره نفس، علیمراد داودی، (دانشگاه تهران: ۱۳۴۹؛ حکمت: ۱۳۶۶).

در کون و فساد، اسماعیل سعادت، (نشر دانشگاهی: ۱۳۷۷).

ریتوریکا: فن خطابه، پرخیده ملکی، (اقبال: ۱۳۷۱).

خطابه، اسماعیل سعادت، (هرمس: ۱۳۹۲).

سماع طبیعی (فیزیک)، محمدحسن لطفی تبریزی، (طرح‌نو: ۱۳۷۸).

طبیعیات، مهدی فرشاد، (امیرکبیر: ۱۳۶۳).

طبیعت / طبیعیات، ج ۱، علی‌اکبر فرورقی، (دانشگاه ملی ایران: ۱۳۵۸).

سیاست، حمید عنایت، (نیل: ۱۳۳۷؛ امیرکبیر: ۱۳۴۹؛ انقلاب اسلامی: ۱۳۷۱؛

زرین‌قلم: ۱۳۷۸؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۸۱).

طوبیقا، پرخیده ملکی، (دانشگاه شهید چمران: ۱۳۷۸).

۱۵۹

فلسفه اجتماعی (منتخباتی از ارسطو و دیگران)، عبدالکریم احمدی و دیگران،

(ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۴۵؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۶۲).^۸

فن شعر، عبدالحسین زرین‌کوب، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۳۵؛ امیرکبیر، ۱۳۵۷).^۹

هنر شاعری (بوطیقا)، فتح‌الله مجتبائی، (اندیشه: ۱۳۳۷؛ فردوس: ۱۳۹۵).

نامه ارسطاطالیس درباره هنر شعر، سهیل محسن افنان، (لندن، Luzac:

سعید انواری، مریم مهدوی مزده؛ نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران...

۱۳۲۷؛ حکمت: ۱۳۸۸).^{۱۰}

سه پیرامون هنر شاعری (شاعرانه) ...، فریده مهدوی دامغانی، (تیر: ۱۳۷۹).
سه شاعری (بوطیقا): به انضمام فرهنگ اساطیر و اسامی یونانی، رضا شیرمرز،
(ققنوس: ۱۳۹۷).

سه بوطیقا ارسطو، هلن اولیایی‌نیا، (اصفهان، فردا: ۱۳۸۶).
گزیده سخنان ارسطو، گردآورنده مجید محمدی؛ مترجم به انگلیسی رسول
عظیمی، (راستین: ۱۳۹۲).
گزیده سخنان سقراط، افلاطون، ارسطو، گردآورنده لیلا پورنعمتی، مترجم به
انگلیسی رسول عظیمی، (غیوری: ۱۳۸۸).

گزیده‌ای از سخنان ارسطو، گردآوری و تدوین نشر رازگو، (رازگو: ۱۳۸۹).
گفتار ارسطو، گردآوری واحد تحقیق پیام موفقیت، امین ارشیا، (پیام
موفقیت: ۱۳۹۰).

مابعدالطبیعه (متافیزیک)، محمدحسن لطفی تبریزی، (طرح‌نو: ۱۳۷۸).
سه مابعدالطبیعه (متافیزیک)، شرف‌الدین خراسانی (شرف)، (گفتار: ۱۳۶۶؛
حکمت: ۱۳۷۷).

منطق ارسطو (ارگانون): مقوله‌ها، در پیرامون گزارش، آناکاویک نخست، آناکاویک
دوم، جایگاه‌های بحث، در پیرامون ابطلالهای سوفیستی، میرشمس‌الدین
ادیب‌سلطانی، (نگاه: ۱۳۷۸).

اسپنسر، هربرت (۱۹۰۳-۱۸۲۰م)^{۱۱}

انسان در مقابل دولت، نجات بهرامی، (دنیای اقتصاد: ۱۳۹۹).
جامعه سنتی و جامعه مدرن، هربرت اسپنسر و دیگران، منصور انصاری، (نقش
جهان: ۱۳۸۳).

۱۶۰

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹

اسپینوزا، باروخ بندیکت (۱۶۷۷-۱۶۳۲م)^{۱۲}

اتیک، منوچهر داوری، (معرفت: ۱۳۳۳).

سه/اخلاق، محسن جهانگیری، (نشر دانشگاهی: ۱۳۶۴).

سه/اخلاق، کیومرث پارسای، (تمدن علمی: ۱۳۹۹).

رساله الهی-سیاسی، علی فردوسی، (سهامی انتشار: ۱۳۹۶).

رساله در اصطلاح فاهمه: و بهترین راه برای رسیدن به شناخت حقیقی چیزها،

اسماعیل سعادت، (نشر دانشگاهی: ۱۳۷۴).

رساله سیاسی اسپینوزا: رساله سیاسی با مؤخره آنتونیو نگری، ایمان گنجی و

پیمان غلامی، (روزبهان: ۱۳۹۲).

شرح اصول فلسفه دکارت و تفکرات مابعدالطبیعی، محسن جهانگیری، (سمت:

۱۳۸۲).

فلسفه نظری، ج ۱: منتخب آثار سنت آگوستین، توماس آکوئیناس، باروخ

اسپینوزا، بلز پاسکال و منتخباتی از اوپانیشادها دماپادا، سورانگا ماسوترا،

بهاگوت گیتایا؛ ترجمه محمدتقی بهرامی حران، (ترجمه و نشر کتاب:

۱۳۴۳؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۶۲).

افلاطون (۴۲۷-۳۴۷ ق.م)^{۱۳}

افلاطون شامل: چهار رساله منون، فدروس، ته تتوس، هیپیا بزرگ، محمود

صناعی، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۲۷؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۶۲؛ هرمس:

۱۳۸۲؛ دنیای کتاب: ۱۳۹۴)^{۱۴}.

پنج رساله: شجاعت، دوستی، ایوان، پروتاگوراس و مهمانی، محمود صناعی،

(علمی و فرهنگی: ۱۳۴۳؛ ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۱؛ هرمس، ۱۳۸۲؛

هرمس و علمی و فرهنگی: ۱۳۸۹؛ دنیای کتاب: ۱۳۹۴)^{۱۵}.

جمهور، فؤاد روحانی، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۳۵؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۷۴).

سه جمهوریت، احمد توکلی، (سپهر: ۱۳۴۴).

سه متن کامل جمهوریت، رضا مشایخی، (کانون معرفت: ۱۳۶۳).

چکیده جامع کل آثار (به انضمام یک مقاله از رالف والدو امرسن)، بهنام
چهرزاد، (شما و بهجت: ۱۳۹۷).

حکمت سقراط و افلاطون (۲ جلد)، محمدعلی فروغی، (مطبعه مجلس: ۱۳۰۴؛
طبع کتاب: ۱۳۱۶؛ بنگاه نورالدین: ۱۳۲۲؛ ابن سینا: ۱۳۳۶؛ کتابهای جیبی و
امیرکبیر: ۱۳۵۷؛ هرمس: ۱۳۸۰؛ جامی: ۱۳۸۲؛ دنیای کتاب: ۱۳۹۱).^{۱۶}

خطابه دفاعیه سقراط، محمدعلی فروغی، (قهستان: ۱۳۸۳).

دوره آثار افلاطون، چهار جلد،^{۱۷} محمد حسن لطفی و رضا کویانی،^{۱۸} (خوارزمی:
۱۳۵۷ و ۱۳۸۰). برخی از این آثار، نخست بصورت جداگانه منتشر شده‌اند:
ایده (پارمنیدس)، (ابن سینا: بی تا)؛ تربیت (پروتاگوراس)، (ابن سینا: ۱۳۴۱)؛
تقوی (مهنون)، (جمعیت مبارز: ۱۳۳۴؛ ابن سینا: ۱۳۴۶)؛ تیمائوس و
کریتیاس، (خوارزمی: ۱۳۵۱)؛ جاودانی روح (فایدون)، (ابن سینا: ۱۳۴۷)؛
جمهوری، (ابن سینا: ۱۳۵۳)؛ دانایی (شارمیدس)،^{۱۹} (جمعیت مبارز: ۱۳۳۴؛
ابن سینا: ۱۳۴۶)؛ دوستی (لیزیس)، (ابن سینا: ۱۳۴۰)؛ دیانت (اوتیفرون)،
(ابن سینا: بی تا)؛ رساله‌های منسوب به افلاطون، (خوارزمی: ۱۳۶۷)؛ سقراط در
زندان (کریتون)، (جمعیت مبارز: ۱۳۳۴؛ ابن سینا: ۱۳۴۷)؛ شجاعت (لاخس)،
(جمعیت مبارز: ۱۳۳۳؛ ابن سینا: ۱۳۴۶)؛ شناسایی (تهئت)، (ابن سینا:
۱۳۴۸)؛ فایدون (جاودانی روح)، (ابن سینا: ۱۳۴۷)؛ فن سخنوری (گراسیاس)،
(ابن سینا: ۱۳۴۳)؛ قوانین، (صفی‌علیشاه: ۱۳۵۴)؛ محاکمه سقراط (آپولوژی)،
(ابن سینا: ۱۳۳۵)؛ مهمانی (سیمپوزیون)، (ابن سینا: بی تا)؛ جمعیت مبارز: بی تا)؛
نامه شماره ۷، (ابن سینا: بی تا).

رساله فدروس، محمود صنایعی، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۳۶).

زیانهای استبداد: اعترافات هیرون و چند مقاله دیگر، از آثار گزنفون، افلاطون،

جان استوارت میل، جواد شیخ‌الاسلامی، (توس: ۱۳۷۶).

سوفسطایی، علیرضا ساعتی، (آبادان، پرسش: ۱۳۹۶).

ضیافت یا سخن در خصوص عشق،^{۲۰} محمدعلی فروغی، (جامی: ۱۳۸۵؛ صدای

معاصر و سرایش: ۱۳۸۸؛ مرز فکر: ۱۳۹۰؛ کوله پستی: ۱۳۹۲؛ آدمیت: ۱۳۹۲؛

آوای مکتوب: ۱۳۹۲).

سه ضیافت: درس عشق از زبان افلاطون، محمود صناعتی، (جامی: ۱۳۸۱).^{۲۲}

سه ضیافت: رساله در شرح عشق، کاظم فیروزمند، (دادار: ۱۳۸۲).

سه ضیافت، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).

فدون: دربارهٔ روان، محمدمهدی خدیوی‌زند، (باستان: ۱۳۴۴).

محاکمهٔ سقراط: اوتیفرون، دفاعیهٔ سقراط، کریتون، لیلی گلستانی، (مرکز: ۱۳۹۱).

واپسین روزهای سقراط: آپولوژی، کریتو، فئدو، جاوید جهانشاهی، (آبادان،

پرسش: ۱۳۶۸).

افلوپین (۲۷۰-۲۰۵م)^{۲۳}

اثولوجیا، حسن ملکشاهی، (سروش: ۱۳۷۹).

دورهٔ آثار افلوپین «تاسوعات» جلد ۱-۲، محمدحسن لطفی تبریزی، (خوارزمی:

۱۳۶۶).

انگلس، فردریش (۱۸۹۵-۱۸۲۰م)^{۲۴}

آنتی دورینگ: دورینگ در علم (متن کامل)، علی فرهادپور، (روزبه: ۱۳۵۷؛

آهنگ: ۱۳۵۹).

سه انقلاب آقای دورینگ در علم: آنتی دورینگ، آرش پیشاهنگ، (کارگر: بی‌تا؛

جامی: ۱۳۸۲).^{۲۵}

سه آنتی دورینگ: دورینگ در علم، مصحح عزیزالله علیزاده، (فردوس: ۱۳۹۵).

اصول عام دیالکتیک، نادر پورخلخالی، (دانش‌آموز: ۱۳۵۹).

- اصول کمونیسم، ترجمه هوشمند، (بی‌نا: ۱۳۳۲).
- درباره «سرمایه» مارکس، آزاده ج. و رضا م.، (مازیار: ۱۳۵۸).
- در مورد مسأله مسکن، مهدی خانبابا تهرانی، مصحح عزیزالله علیزاده، (فردوس: ۱۳۹۵).
- دو رساله درباره ماتریالیسم تاریخی، (سازمان چریک‌های فدائی خلق: ۱۳۵۴).
- دیالکتیک طبیعت، ف. نسیم، (پویان: ۱۳۵۹).
- سوسیالیسم تخیلی و سوسیالیسم علمی، اردشیر ستخر، (آتش: ۱۳۲۶؛ میرک: ۱۳۵۲).
- تکامل سوسیالیسم از تخیل به علم، سازمان اتحاد چپ، (بلوک: ۱۳۵۱؛ نشر بین‌الملل: ۱۳۵۸).
- تکامل سوسیالیسم از تخیل به علم، مجید قنبری، (روشنگران و مطالعات زنان: ۱۳۸۴).
- سوسیالیسم: تخیلی و علمی، مسعود صابری، (طلایه پرسو: ۱۳۸۶).
- سه روایت از زندگی کارل مارکس، نویسندگان دیگر: پل لافارژ، ویلهلم لیکنخت، بابل دهقان، (اشاره: ۱۳۹۹).
- منشأ خانواده، مالکیت خصوصی و دولت، مسعود احمدزاده، (بی‌نا: ۱۳۵۴).

اورلیوس، مارکوس (۱۸۰-۱۲۱م)^{۲۶}

- پندنامه مارکوس قیصر روم، عبدالرحیم ابن ابوطالب تبریزی (طالبوف)، (مطبعة اختر: ۱۳۱۰ق؛ دنیای کتاب: ۱۳۷۲؛ نگاه معاصر: ۱۳۹۷).^{۲۷}
- زندیشه‌ها، غلامرضا سمیعی، (کتابسرای بابل: ۱۳۶۹).
- تأملات، عرفان ثابتی، (ققنوس: ۱۳۸۴).
- تأملات، مهدی باقی و شیرین مختاریان، (نی: ۱۳۸۴).
- تأملات، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۱).
- تأملات، بابک کیان، (میلکان: ۱۳۹۸).

۱۶۴

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹

شادکامی و راه‌های رسیدن به آن: خویشتنداری، آزادی، آرامش درونی و تغییر سبک زندگی، ساناز آذین‌فر، (اردبیل، محقق اردبیلی: ۱۳۹۹).

بارکلی، جرج (۱۷۵۳-۱۶۸۵م)^{۲۸}

رساله در اصول علم انسانی (به ضمیمه سه گفت و شنود)، منوچهر بزرگمهر، دانشگاه تهران: ۱۳۴۵؛ نشر دانشگاهی: ۱۳۷۵).

فلسفه نظری، ج ۲: منتخباتی از جرج بارکلی، دیوید هیوم، امانوئل کانت، آرتور شوپنهاور، فردریک نیچه، ویلیام جیمز، ترجمه منوچهر بزرگمهر، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۰).

نظریه‌ای تازه در باب ابصار، بابک ارزانی، (آبادان، پرسش: ۱۳۹۴).

بیکن، فرانسیس (۱۶۲۶-۱۵۶۱م)^{۲۹}

در باب امپراطوری، زیبا ستاری، (روزگار نو: ۱۳۹۵).

فلسفه علمی، شامل آثاری از رنه دکارت، آگوست کنت، هانری برگسون، وایتهد و دیگران، ترجمه جمعی از مترجمان، (جیبی و فرانکلین: ۱۳۳۸؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۹۴).

گفتگو با فرانسیس بیکن، مصاحبه‌کننده میشل آرشمبو، قاسم روبین، (نیلوفر: ۱۳۸۰).

نوارغنون، محمود صناعی، (جامی: ۱۳۹۲؛ جامی و مصدق: ۱۳۹۷).

پاسکال، بلز (۱۶۶۲-۱۶۲۳م)^{۳۰}

اندیشه‌ها و رسالات، جمع‌آوری و ترجمه رضا مشایخی، (ابن‌سینا: ۱۳۵۱).

سعادت بشری، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۷).

فلسفه نظری، ج ۱: منتخب آثار سنت آگوستین، توماس آکوئیناس، باروخ اسپینوزا، بلز پاسکال و منتخباتی از اوپانیشادها دماپادا، سورانگا ماسوترا،

بهاگوت گیتایا؛ ترجمه محمدتقی بهرامی حران، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۴۳؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۶۲).

پیش سقراطیان (پیش از ۳۹۹ ق.م)

پاره نوشته‌های پیش سقراطی، گردآوری دانیل دبلیو گراهام، بهناز دهکردی، (امیرکبیر: ۱۳۹۹).

دکارت، رنه (۱۶۵۰-۱۵۹۶م)^{۳۱}

اصول فلسفه، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (آگاه، ۱۳۶۴؛ الهدی: ۱۳۷۱).
اعتراضات و پاسخها، علی موسائی افضلی، (علمی و فرهنگی: ۱۳۸۴).
تأثرات نفس، جلد اول، مهدی حسین‌پناهی تازه‌آباد، (ژیار: ۱۳۹۵).
تأملات در فلسفه اولی، احمد احمدی، (نشر دانشگاهی: ۱۳۶۱؛ سمت: ۱۳۸۱).
سه تأملات در فلسفه اولی، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۱).
فلسفه دکارت (سه رساله: ۱. قواعد هدایت ذهن ۲. اصول فلسفه ۳. انفعالات نفس)، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (الهدی: ۱۳۷۶؛ علم: ۱۳۸۷).
فلسفه علمی، شامل آثاری از فرانسیس بیکن، آگوست کنت، هانری برگسون، وایتهد و دیگران، ترجمه جمعی از مترجمان، (جیبی و فرانکلین: ۱۳۳۸؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۹۴).

قواعد هدایت ذهن، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (دانشگاه شهید بهشتی: ۱۳۷۲).
کتاب دیاکرت: حکمت ناصریه، ملا لاله‌زار همدانی با همکاری امیل برنه، (چاپ سنگی: ۱۲۷۹ق).^{۳۲}

سه حکمت دکارت: گفتار در روش راه بردن عقل، محمود افضل‌الملک کرمانی، (چاپ سنگی: ۱۳۲۱ق).

سه گفتار در روش به کار بردن عقل، محمدعلی فروغی، (کانون ترجمه: ۱۳۲۷؛ کتابهای جیبی: ۱۳۴۲؛ پیام: ۱۳۵۵؛ مشهد، مهر دامون: ۱۳۸۵؛ علمی و

فرهنگی: ۱۳۹۴؛ امید انقلاب: ۱۳۹۵؛ مرکز: ۱۳۹۷؛ نیلوفر: ۱۳۹۸). این کتاب در ضمن کتاب سیر حکمت در اروپا (۱۳۱۷) نیز چاپ شده است.^{۳۳} سه برگردان فارسی از گفتار در روش، لاله‌زار همدانی با همکاری امیل برنه، محمود افضل کرمانی و محمدعلی فروغی، (هوزان: ۱۳۹۷). مکاتبات فیلسوف و شاهزاده: نامه‌های دکارت و شاهزاده الیزابت بوهم، طاهر خدیو و فؤاد کرده، (فلات: ۱۳۹۷).

روسو، ژان ژاک (۱۷۷۸-۱۷۱۲م)^{۳۴}

اعترافات، رضا مشایخی (فرهاد)، (ابن‌سینا، بی‌تا؛ معرفت: ۱۳۲۸).
سه اعترافات، بهروز بهزاد، (فرخی: ۱۳۴۶؛ دادار: ۱۳۸۲).
سه اعترافات، مهستی بحرینی، (نیلوفر: ۱۳۶۲).
سه اعترافات، هانیه چوپانی، (فرا روی: ۱۳۹۴).
سه اعترافات، عنایت‌الله شکیباپور، (دنیای کتاب: ۱۳۹۶).
امیل: یا آموزش و پرورش، ع. سبحانی، (فرخی: ۱۳۴۸).
سه امیل: یا آموزش و پرورش، منوچهر کیا، (دریا: ۱۳۴۹).
سه امیل: یا آموزش و پرورش، غلامحسین زیرک‌زاده، (دانشگاه تهران، ۱۳۲۸؛
چهر: ۱۳۶۰؛ ناهید: ۱۳۸۰).
سه امیل: یا آموزش و پرورش، سعید مولوی، (ابر سفید: ۱۳۹۲).
سه امیل: یا آموزش و پرورش، عنایت‌الله شکیباپور، (دنیای کتاب: ۱۳۹۶).
تفکرات تنهایی، محمود شالچی، (امیرکبیر: ۱۳۳۱).
سه خیال‌پروریهای تفرج‌گرا انزواجو، احمد سمیعی، (ایرانمهر و فرانکلین:
۱۳۴۵؛ سروش: ۱۳۴۵؛ نیلوفر: ۱۳۹۷).^{۳۵}
سه تفکرات تنهایی، پزشکپور، (شهریار: ۱۳۴۶؛ دنیای کتاب: ۱۳۸۲؛ کارین: ۱۳۸۲).
سه رؤیاپردازیهای گردشگری تنها، روح‌الله حسینی، (لوگوس: ۱۳۹۶).
سه خیال‌پردازیهای رهرو تنها، محمدرضا پارسایار، (فرهنگ معاصر: ۱۳۹۸).

۱۶۷

قرارداد اجتماعی، غلامحسین زیرک‌زاده، (چهر: ۱۳۲۵؛ قاصدک صبا: ۱۳۹۱).

سه قرارداد اجتماعی: درباره اصول حقوق سیاسی و منشأ عدم تساوی حقوق بین مردم، عنایت‌الله شکیباپور، (فرخی: ۱۳۴۵).

سه قرارداد اجتماعی یا اصول حقوق سیاسی، منوچهر کیا، (دریا: ۱۳۴۸؛ گنجینه: ۱۳۵۲).

سه قرارداد اجتماعی (متن و در زمینه متن)، مرتضی کلانتریان، (آگاه: ۱۳۷۹).

سه قرارداد اجتماعی، سعید حبیبی، (ابر سفید: ۱۳۹۰).

گفتاری در باب نابرابری، حسین راغفر، حمید جاودانی، (مؤسسه مدیریت و برنامه‌ریزی: ۱۳۸۶).

سه گفتار درباره منشأ عدم مساوات در میان مردم، سیروس ذکاء، (جامی: ۱۳۸۷).

گفتاری درباره اقتصاد سیاسی، سیدمهدی یوسفی، (روزبهار: ۱۳۹۲).

سنکا، لویوس آنیوس (۶۵-۴ ق.م)^{۳۶}

چهار رساله در باب زندگی، (شامل دو رساله: «درباره زندگی خصوصی» و «درباره آرامش ذهن» از سنکا) نویسندگان دیگر: پلوتارک و فروریوس، سیدمحمدعلی شامخی، (نقش و نگار: ۱۳۹۸).

چهار رساله در باب شر و مشیت الهی، نویسندگان دیگر: پروکلوس و ماکسیموس صوری، فرشته خسروی، (نقش و نگار: ۱۳۹۹).

در باب عمر فانی، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۲).

رساله در باب خشم، پریسا حکیم‌جوادی، (نقش و نگار: ۱۳۹۸).

زندگی در بهروزی و کوتاهی زندگی، میرجلال‌الدین کزازی، (معین: ۱۳۹۰).

هنر تسکین دادن خشم، عظیم جابری، (افراز: ۱۳۹۸).

شلایرماخر، فریدریش (۱۸۳۴-۱۷۶۸م)^{۳۷}

درباره دین: سخنانی با تحقیرکنندگان فرهیخته‌اش، محمدابراهیم باسط، (نی: ۱۳۹۹).

شلینگ، فریدریش ویلهلم یوزف فون (۱۸۵۴-۱۷۷۵م)^{۳۸}

پژوهشهای فلسفی در باب ذات آزادی انسان، مجتبی درایتی و ابوالحسن ارجمند
تاج‌الدینی، (شب‌خیز: ۱۳۹۷).

در باب تاریخ فلسفه جدید: درس‌گفتارهای مونیخ، سیدمسعود حسینی، (شب‌خیز:
۱۳۹۷).

نظام ایدئالیسم استعلایی، سید مسعود حسینی، (نی: ۱۳۹۹).

شوپنهاور، آرتور (۱۸۶۰-۱۷۸۸م)^{۳۹}

آرتور شوپنهاور: زندگی‌نامه و گزیده سخنان، سودابه برزگر، (نوید ظهور: ۱۳۹۳).
اخلاق، قانون و سیاست، عظیم جابری، (افراز: ۱۳۹۳).

افکار شوپنهاور: مشتمل بر فلسفه عشق تلخیص حکمت عملی و گلچینی از
عقاید شوپنهاور، مرتضی مشفق همدانی، (صفی‌علیشاه: ۱۳۲۶).

جهان و تأملات فیلسوف: گزیده‌هایی از نوشته‌های آرتور شوپنهاور، رضا ولی‌یاری،
(مرکز: ۱۳۸۷).

جهان همچون اراده و تصور، رضا ولی‌یاری، (مرکز: ۱۳۸۸).

سه جهان بمتابۀ اراده و برابر نهاد، محسن اکبری، (نگاه معاصر: ۱۳۹۷).

در باب حکمت زندگی، محمد مبشری، (نیلوفر: ۱۳۸۸).

در باب دین، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).

سه ترسها و مزخرفات ذهنی، مهدی احشمة، (روزگار نو: ۱۳۹۹).

در باب طبیعت انسان، رضا ولی‌یاری، (مرکز: ۱۳۹۲).

دنیا این‌گونه است، محمد رنجبر، (آبادان، پرسش: ۱۳۸۵).

دو مسئله بنیادین اخلاق، رضا ولی‌یاری، (مرکز: ۱۳۹۷).

رنجی که از جهان می‌بریم، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۵).

ریشه چهارگان اصل دلیل کافی، رضا ولی‌یاری، (مرکز: ۱۳۹۲).

- فلسفه عشق، مرتضی مشفق همدانی، (خاور: ۱۳۱۱).
- فلسفه نظری، ج ۲: منتخباتی از جرج بارکلی، دیوید هیوم، امانوئل کانت، آرتور شوپنهاور، فردریک نیچه، ویلیام جیمز، ترجمه منوچهر بزرگمهر، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۰).
- متعلقات و ملحقات (مجموعه مقالات)، رضا ولی یاری، (مرکز: ۱۳۹۴).
- هنر پیر شدن، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۹).
- هنر حفظ آبرو، علی عبداللهی، گردآورنده فرانکو وولپی و ارنست سیگلر، (مرکز: ۱۳۹۸).
- هنر خودشناسی، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۷).^{۴۰}
- هنر خوشبختی: پنجاه قاعده برای دستیابی به زندگی توأم با خوشبختی، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۷).
- هنر رفتار با زنان، گردآوری فرانکو وولپی، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۷).
- سه درباره زنان، خرد برای مردان، شادی فروتنیان، (پبله: ۱۳۹۹).
- هنر رنجاندن، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۷).
- هنر زنده ماندن، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۹۷).
- هنر و زیباشناسی، فؤاد روحانی، (زریاب: ۱۳۷۵).
- هنر همیشه بر حق بودن: ۳۸ راه برای پیروزی در هنگامی که شکست خورده/ید، عرفان ثابتی، (ققنوس: ۱۳۸۵).
- سه هنر همیشه بر حق بودن: ۳۸ راهکار هوشمندانه برای متقاعدکردن طرف مقابل در بحث، پروانه طاهری، (عطر کاج: ۱۳۹۸).
- سه هنر همیشه بر حق بودن: ۳۸ راه برای متقاعدکردن دیگران، الهه کیهان فر، (عالی تبار: ۱۳۹۸).
- سه هنر محق بودن، کیومرث پارسای، (علم: ۱۳۹۹).
- سه هنر همیشه بر حق بودن، فروزنده دولتیاری، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).

هنر همیشه بر حق بودن: ۳۸ ترفند برای همیشه بر حق بودن در مباحثات،
مهرداد یوسفی، (آتیس: ۱۳۹۹).
هنر بحث و جدل، شیما مربوط، (پبله: ۱۳۹۹).

شیلر، یوهان کریستف فریدریش فون (۱۸۰۵-۱۷۵۹م)^{۴۱}
آزادی و دولت فرزانتگی: نامه‌هایی در تربیت زیباشناسی انسان، محمود
عبادیان، (فرهنگ و اندیشه: ۱۳۷۷؛ اختران: ۱۳۸۵).
اندیشه‌های زرین شیلر، سعید فیروزآبادی، (بدیبه و لیوسا: ۱۳۸۷).

فوئرباخ، لودویگ (۱۸۷۲-۱۸۰۴م)^{۴۲}
اصول فلسفه آینده، امین قضایی، (چشمه: ۱۳۸۸).
سخنرانیهای مربوط به ماهیت فلسفه، تیرداد نیکی، (شفیعی: ۱۳۹۴).
ماهیت مسیحیت، تیرداد نیکی، (شفیعی: ۱۳۹۴).

فیشته، یوهان گوتلیب (۱۸۱۴-۱۷۶۲م)^{۴۳}
بنیاد آموزه فراگیر دانش، نویسندگان دیگر: جان لاکس و پیتر هیث، سیدمسعود
حسینی، (حکمت: ۱۳۹۵).
بنیاد حق طبیعی بر اساس اصول آموزه دانش، سیدمسعود حسینی، (ققنوس:
۱۳۹۷).
در باب روح و لفظ در فلسفه: رساله‌ای در زیبایی‌شناسی، سیدمسعود حسینی،
(شب‌خیز: ۱۳۹۸).

مقصود انسان، علی فردوسی، (دیباچه: ۱۳۹۶).
نظام آموزه اخلاق: بر اساس اصول آموزه دانش، سیدمسعود حسینی، (مرکز:
۱۳۹۶).

گفتارهایی درباره رسالت دانشمند، اسماعیل سعادت، (فرهنگ جاوید: ۱۳۹۵).

کانت، ایمانوئل (۱۸۰۴-۱۷۲۴م) ۴۴

- انسان‌شناسی از دیدگاه عملی، عقیل فولادی، (نگاه معاصر: ۱۳۹۷).
- امانوئل کانت: منتخب آثار، نوشته‌های کوتاه، جواد قدسی، (ثالث: ۱۳۸۸).
- بنیاد مابعدالطبیعه اخلاق: گفتاری در حکمت کردار، حمید عنایت و علی قیصری، (خوارزمی: ۱۳۶۹).
- سه مابعدالطبیعه اخلاق، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۸۰).
- سه پایه‌گذاری برای مابعدالطبیعه اخلاق، احمد احمدی، (سمت: ۱۳۹۹).
- تعلیم و تربیت: اندیشه‌هایی درباره آموزش و پرورش، غلامحسین شکوهی، (دانشگاه تهران: ۱۳۶۲).
- تمهیدات: مقدمه‌ای برای هر مابعدالطبیعه آینده که بعنوان یک علم عرضه شود، غلامعلی حدادعادل، (نشر دانشگاهی: ۱۳۶۷).
- درسهای فلسفه اخلاق، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۷۸).
- دین در محدوده عقل تنها، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۸۰).
- رساله کشف، مهدی شاکری، (دانشگاه مفید: ۱۳۸۳).
- سنجش خرد ناب، میرشمس‌الدین ادیب‌سلطانی، (امیرکبیر: ۱۳۶۲).
- سه شرحی بر نقد خرد ناب و روند پیدایش آن، کسری حاتم‌پوری، (ققنوس: ۱۳۹۲).
- سه نقد عقل محض، بهروز نظری؛ (کرمانشاه، باغ نی: ۱۳۹۰؛ با ویرایش محمد مهدی اردبیلی، ققنوس: ۱۳۹۸).
- سه رساله پیشانقدی، حسن افشار، (مرکز: ۱۳۹۶).
- صلح پایدار، محمدحسین صبوری، (به باوران: ۱۳۸۰).
- فلسفه حقوق، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۸۰).
- فلسفه فضیلت، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۸۰).
- فلسفه نظری، ج ۲: منتخباتی از جرج بارکلی، دیوید هیوم، امانوئل کانت، آرتور شوپنهاور، فردریک نیچه، ویلیام جیمز، ترجمه منوچهر بزرگمهر، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۰).

نزاع دانشکده‌ها، سیده معصومه موسوی، (شب‌خیز: ۱۳۹۹).
نقد عقل عملی، منوچهر صانعی دره‌بیدی، (نقش و نگار: ۱۳۸۴؛ باور عدالت: ۱۳۹۱).
نقد عقل عملی، انشاءالله رحمتی، (نورالثقلین: ۱۳۸۵).
نقد قوه حکم، عبدالکریم رشیدیان، (نی: ۱۳۷۷).

کنت، آگوست (۱۸۵۷-۱۷۹۸م)^{۴۵}

خداوندان/ اندیشه سیاسی، نویسنده دیگر: جان استوارت میل، علی رامین،
(امیرکبیر، ۱۳۶۲).
فلسفه علمی، شامل آثاری از فرانسیس بیکن، رنه دکارت، هانری برگسون،
وایتهد و دیگران، ترجمه جمعی از مترجمان، (سخن و فرانکلین: ۱۳۳۸؛
کتابهای جیبی: ۱۳۴۸؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۹۴).

کیرگور، سورن آبو (۱۸۵۵-۱۸۱۳م)^{۴۶}

بیماری بسوی مرگ، رؤیا منجم، (آبادان، پرسش: ۱۳۷۷).
ترس و لرز، سید محسن فاطمی، (حوزه هنری: ۱۳۷۳)
سه ترس و لرز، عبدالکریم رشیدیان، (نی: ۱۳۷۸).
تکرار: جستاری در نفس‌شناسی تمثیلی، محمدهادی حاجی‌بیگلو، (شب‌خیز: ۱۳۹۶).
سه تکرار: جستاری در روان‌شناسی تجربی، صالح نجفی، (مرکز: ۱۳۹۶).
سورن کیرگارد: پاره‌های فلسفی، گردآوری: سی. استیون اونز، ترجمه
محمدهادی حاجی‌بیگلو، (زندگی روزانه: ۱۳۹۶).
مفهوم آبرونی با ارجاع مدام به سقراط، صالح نجفی، (مرکز: ۱۳۹۵).
یا این یا آن، صالح نجفی، (مرکز: ۱۳۹۸).
یوهانس کلیماکوس یا در همه چیز باید شک کرد، محمدهادی حاجی‌بیگلو،
(شب‌خیز: ۱۳۹۷).

۱۷۳

لاک، جان (۱۷۰۴-۱۶۳۲م) ^{۴۷}

رساله درباره فهم انسانی، منوچهر بزرگمهر، (طهوری: ۱۳۳۵).
سه تحقیق در فهم بشر (تلخیص)، صادق رضازاده شفق، (دانشگاه تهران: ۱۳۳۹؛ دهخدا: ۱۳۴۹؛ شفیع: ۱۳۸۰). ^{۴۸}
سه جستاری در خصوص فاهمه بشری، کاوه لاجوردی، (مرکز، ۱۳۹۹).
جستاری در حکومت مدنی، بهادر نامدارپور، (گویا: ۱۳۷۹).
دو رساله حکومت: در رساله اول اصول و مبانی نادرست...، فرشاد شریعت، (نگاه معاصر: ۱۳۹۱).

رساله‌ای درباره حکومت، حمید عضدانلو، (نی: ۱۳۸۸).
سه رساله دوم درباره دولت: نوشته‌ای پیرامون ریشه، گستره و غایت راستین دولت مدنی، شهرام ارشدنژاد، (روشنگران و مطالعات زنان: ۱۳۸۸).
سوء استفاده از کلمات، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۲).
نامه‌ای درباره تساهل، شیرزاد گلشاهی کریم، (نی: ۱۳۷۷).

لایب‌نیتس، گتفرید ویلهلم فون (۱۷۱۶-۱۶۴۶م) ^{۴۹}

گفتار در مابعدالطبیعه و نوشتارهای مربوط به آن، ابراهیم دادجو، (حکمت: ۱۳۸۱).
مکاتبات لایب‌نیتس و کلارک، علی ارشدریاحی، (بوستان کتاب قم: ۱۳۸۱).
موناودولوژی و چند مقاله فلسفی دیگر، عبدالکریم رشیدیان، (آموزش انقلاب اسلامی: ۱۳۷۲؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۷۲).
سه منادولوژی، یحیی مهدوی، (خوارزمی: ۱۳۷۵).
لایب‌نیتس: نوشته‌های سیاسی، هیمن برین، (روزبهان: ۱۳۹۶).

لوکرتیوس، تیتوس (۹۶-۵۵ ق.م) ^{۵۰}

درباره طبیعت، میرجلال‌الدین کزازی، (معین: ۱۳۹۰).
فلسفه علمی، شامل آثاری از رنه دکارت، آگوست کنت، هانری برگسون،

۱۷۴

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹

وایتهد و دیگران، ترجمهٔ جمعی از مترجمان، (سخن و فرانکلین: ۱۳۳۸؛ کتابهای جیبی: ۱۳۴۸؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۹۴).

مارکس، کارل (۱۸۸۳-۱۸۱۸م)^{۵۱}

- آزادی مطبوعات و آزادی انسان، علی باش، (رازگو: ۱۳۹۷).
- آزادی و دمکراسی در سوسیالیسم، نویسندگان دیگر: انگلس، لنین؛ فاضل مسعودی، (لوح: ۱۳۵۸).
- اتحادیه کارگری، نویسنده دیگر: انگلس، محسن حکیمی، (مرکز: ۱۳۹۳).
- اسناد بین‌الملل اول، صالح نجفی، مراد فرهادپور، (هرمس: ۱۳۹۲).
- افشاگریهایی دربارهٔ محاکمهٔ کمونیست‌ها در کلن، ترجمهٔ چریکهای فدائی خلق، (چریکهای فدائی خلق: ۱۳۵۵).
- انقلاب و جنگ، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).
- انقلاب و ضد انقلاب در آلمان، نویسندهٔ دیگر: انگلس، (پیشتاز: ۱۳۵۳).
- ایدئولوژی آلمانی، زوبین قهرمان، (آلمان، سازمان سوسیالیستهای ایران: ۱۳۵۴؛ یاور: ۱۳۵۹).
- ~ ایدئولوژی آلمانی، عبدالله مهتدی، (حزب کمونیست ایران: ۱۳۷۱).
- ~ ایدئولوژی آلمانی، (فصل نخست کتاب)، عبدالله مهتدی، (حزب کمونیست: ۱۳۷۴).
- ~ ایدئولوژی آلمانی، تیرداد نیکی، (پیام پیروز: ۱۳۷۷؛ اختران: ۱۳۸۵؛ فردوس: ۱۳۹۵؛ فرهنگ روز: ۱۳۹۷).
- ~ ایدئولوژی آلمانی، (فصل نخست کتاب)، پرویز بابایی، (چشمه، ۱۳۷۹).
- بورژوازی و ضد انقلاب، نبرد کارگر، (مینا: ۱۳۴۰؛ پویا: ۱۳۵۴؛ افق: ۱۳۵۴؛ پیشتاز: ۱۳۵۴).
- بیانیهٔ کمونیست، نویسندهٔ دیگر: فردریک انگلس، برهان رضائی، (نیویورک، فانوس: ۱۳۵۵).

- ~ مانیفست کمونیست، فروغ ایمانی، (کار: ۱۳۵۸).
- ~ مانیفست، محمد پورهرمزان، (حزب توده: ۱۳۵۹).
- ~ مانیفست کمونیست، بخشی از کتاب مانیفست پس از ۱۵۰ سال، نویسنده دیگر: انگلس؛ حسن مرتضوی، (آگه: ۱۳۸۰).
- ~ مانیفست کمونیست، نویسنده دیگر: انگلس؛ مسعود صابری، (طلایه پرسو: ۱۳۸۸).
- ~ مانیفست کمونیست، شهاب برهان، (فروغ: ۱۳۹۳).
- ~ مانیفست کمونیست، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).
- ~ مانیفست کمونیست، ترجمه از اداره نشریات به زبانهای خارجی، (مسکو: ۱۹۵۱)؛ بکوشش جمشید پوراسمعیل‌نیا، (آرمان نسل نو: ۱۳۹۵).
- ~ مانیفست حزب کمونیست، ولی محمدجعفری، (راش: ۱۳۹۶).
- تئوریهای ارزش اضافی: جلد چهار سرمایه بخش اول، علیرضا ثقفی خراسانی، (سمندر: ۱۳۹۸).
- ~ پنج مقاله مارکس و انگلس درباره ایران، داور شیخوندی (ش. داور)، (ابتکار: ۱۳۵۸؛ لندن، شما: ۱۳۶۱؛ آتیه: ۱۳۸۰).
- جناب فوگت، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۸).
- جنگ داخلی در فرانسه: کمون پاریس، نویسندگان دیگر: فردریک انگلس و لنین، مترجم؟، (جامعه سوسیالیستهای ایرانی در اروپا: ۱۳۴۷؛ ستیغ: ۱۳۵۶؛ جنگل: ۱۳۵۶).
- ~ جنگ داخلی در فرانسه ۱۸۷۱، باقر پرهام، (مرکز: ۱۳۸۰).^{۵۲}
- ~ جنگ داخلی در فرانسه، کیومرث پارسای، (تمدن علمی: ۱۳۹۹).
- خانواده مقدس یا نقدی بر نقد نقادانه علیه برو نوبائتر و اصحابش، نویسنده دیگر: انگلس، تیرداد نیکی، (صمد: ۱۳۵۸؛ اختران: ۱۳۸۵؛ جامی: ۱۳۸۶؛ آمه: ۱۳۸۸).^{۵۳}
- درباره تکامل مادی تاریخ (دو رساله و ۲۸ نامه)، خسرو پارسا، (دیگر: ۱۳۸۰).

- درباره جامعه کمونیستی، نویسنده دیگر: انگلس؛ نادرپور خلخالی، (کاوش: ۱۳۵۸).
- درباره جنبش دموکراتیک و پیکار انقلابی کارگران، مترجم؟، (افق: ۱۳۵۸؛ انتشارات اتحاد کارگر: ۱۳۵۸).
- درباره دیکتاتوری پرولتاریا، نویسندگان دیگر: انگلس و لینن؛ (سازمان چریکهای فدایی خلق: ۱۳۴۰).
- درباره فعالیت سیاسی طبقه کارگر ملی کردن زمین انقلاب آینده ایتالیا و حزب سوسیالیست، نویسنده دیگر: انگلس، سیروس ایزدی، (شباهنگ: ۱۳۵۸).
- درباره مسئله یهود، ع. افق، (پویش: ۱۳۵۸).
- ~ مسئله یهود، مترجم؟، (سازمان چریکهای فدایی خلق: ۱۳۵۹).
- ~ درباره مسئله یهود: گامی در نقد فلسفه حق هگل، مرتضی محیط، (سنبله: ۱۳۸۰؛ اختران: ۱۳۸۱).
- درباره مذهب، نویسنده دیگر: انگلس، الف. فاروق، (کلن، بی نا: ۱۳۷۰).
- در نقد بر فلسفه حقوق هگل، مترجم؟، (مزدک: ۱۳۵۷؛ برلین، پیکارگر: ۱۳۶۳).^{۵۴}
- ~ درباره انتقاد از فلسفه حقوق هگل، تیرداد نیکی، (دیامات: ۱۳۵۸).
- ~ مقدمه نقد فلسفه حق هگل، رضا سلحشور، (نقد: ۱۳۶۷).
- ~ گامی در نقد فلسفه حق هگل: مقدمه، مرتضی محیط، (سنبله: ۱۳۸۰؛ اختران: ۱۳۸۱).
- ~ نقد فلسفه حق هگل، محمود عبادیان و حسن قاضی مرادی، (اختران: ۱۳۸۳).
- ~ در نقد فلسفه هگل، محمود عبادیان، (چشمه: ۱۳۹۰).
- دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴م، حسن مرتضوی، (آگاه: ۱۳۷۷؛ آشیان: ۱۳۹۴).
- ~ دست‌نویس‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴م، تیرداد نیکی، (دیامات: ۱۳۷۲).
- ~ دست‌نوشته‌های اقتصادی و فلسفی ۱۸۴۴م، محمدرضا نهال، (شیکاگو، انجمن آزادی: ۱۳۶۴).

- سه نقد فلسفه هگلی (از دست‌نوشته‌های ۱۸۴۴م)، بخشی از کتاب جامعه‌شناسی انتقادی، حسن چاوشیان، (اختران: ۱۳۸۵).
- دیباجه‌ای بر تاریخ روسیه، هوشنگ صادقی، (نشر اختران: ۱۳۸۴).
- رساله دکتری فلسفه: اختلاف بین فلسفه طبیعت دموکریتی و اپیکوری، محمود عبادیان و حسن قاضی مرادی، (اختران: ۱۳۸۱؛ دات: ۱۳۹۱).
- سانسور و آزادی مطبوعات، حسن مرتضوی، (اختران: ۱۳۸۴).
- سرمایه (کاپیتال)، ایرج اسکندری، (نور: ۱۳۵۲؛ کلن، رهیاب: ۱۳۶۷؛ حزب توده، ۱۳۷۱؛ فردوس: ۱۳۷۸؛ نوسازی: ۱۳۸۳).^{۵۵}
- سه سرمایه، جلد سوم، نشریه کارگر، (نگاه: ۱۳۵۹).
- سه بت‌انگاری کالاها (بخشی از جلد اول سرمایه)، بخشی از کتاب جامعه‌شناسی انتقادی، حسن چاوشیان، (اختران: ۱۳۸۵).
- سه سرمایه (کاپیتال): تحلیل نقادانه تولید کاپیتالیستی، جمشید هادیان، (نسیم: ۱۳۸۶).
- سه سرمایه، نقد بر اقتصاد سیاسی، حسن مرتضوی، (آگاه: ۱۳۸۶؛ لاهیتا: ۱۳۹۲).^{۵۶}
- سه سرمایه، جلد ۳، بهرام حبیبی، (آمازون: ۱۳۹۳).
- سه تئوری‌های ارزش اضافی: جلد چهار سرمایه بخش اول، علیرضا ثقفی خراسانی، (سمندر: ۱۳۹۸).
- عاشقانه‌های مارکس، محمدصادق رئیسی، (پیام امروز: ۱۳۹۵).
- فرماسیونهای اقتصادی ماقبل سرمایه‌داری، سازمان وحدت کمونیستی، (زناک: ۱۳۴۰).
- فرمانروائی بریتانیا در هندوستان و پیامد فرمانروائی بریتانیا در هندوستان: دو مقاله از کارل مارکس، حسین تحویلی، (علم: ۱۳۵۸).
- سه فرمانروائی بریتانیا در هندوستان و پیامد فرمانروائی بریتانیا در هندوستان، سیروس ایزدی، (قصیده سرا و ورجاوند: ۱۳۵۸).

فقر فلسفه، ترجمه جمعی از هواداران سازمان چریکهای فدایی خلق ایران، (سیاهکل، ۱۳۵۵؛ سازمان چریکهای فدایی خلق: ۱۳۵۸؛ برلین، پیکارگر: ۱۳۶۳).

~ فقر فلسفه، آرتین آراکل، (اهورا: ۱۳۸۳).

~ فقر فلسفه، وحید اسلامزاده، (اندیشه احسان: ۱۳۹۸).

~ فقر فلسفه، آرش ستاری، (جامی: ۱۳۹۹).

کار دستمزدی و سرمایه، م. دهقان، (راهیان تهران: ۱۳۳۶؛ بابک و مردم: ۱۳۵۷).
~ مزد بها سود، احمد قاسمی و محمد گودرزی، (ستیغ: ۱۳۵۷؛ شبگیر: ۱۳۵۸).
~ دو رساله اقتصادی: کار مزد، سرمایه و بها، ارزش، سود، ه. هاشمی، (نشر خانه: ۱۳۵۷).

~ کار مزدی و سرمایه، م. دهقان، (آلفابت: ۱۳۷۹).

~ کار مزدی و سرمایه: ارزش، قیمت و سود، میرجواد سیدحسینی، نفیسه نمیدیانپور، (لحظه: ۱۳۸۴).

مقدمه عمومی بر مبانی انتقاد از اقتصاد سیاسی (مقدمه ۱۸۵۷)، ا. مهریار، (آلفا: ۱۳۶۰).

~ گروندریسه، باقر پرهام و احمد تدین، (آگه: ج ۱: ۱۳۶۳؛ ج ۲: ۱۳۷۵).

~ صورت‌بندی‌های اقتصادی پیش‌سرمایه‌داری، خسرو پاسا، (دیگر: ۱۳۷۸).

~ مقدمه‌ای بر نقد اقتصاد سیاسی (ترجمه مقدمه گروندریسه)، صادق انصاری (ا. برزگر)، (اخگر: ۱۳۸۲).

۱۷۹

گروندریسه: دست‌نوشته اقتصادی ۱۸۵۸-۱۸۵۷، کمال خسروی و حسن مرتضوی، (لاهیتا: ۱۳۹۹).

گزیده آثار مارکس - انگلس نقد بر برنامه گوتا، میم شین، (بی‌نا: بی‌تا).

~ نقدی بر برنامه گوتا، مسعود هاشمی، (آینده: ۱۳۵۸).

~ نقد برنامه گوتا، صادق انصاری (ا. برزگر)، (برلین، نوید: ۱۳۷۵).

گزیده نوشته‌ها درباره استعمار، نویسنده دیگر: انگلس؛ حمید محوی، (پاریس، بی‌نا: ۲۰۱۹م).

گزیده نوشته‌های کارل مارکس در جامعه‌شناسی و فلسفه اجتماعی، پرویز بابایی، (نگاه: ۱۳۸۹).

لودویک فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی، نوشته فردریش انگلس، بضمیمه: تزهایی درباره فویرباخ (نوشته کارل مارکس)، مرضیه احمدی، (گام: بی‌تا).^{۵۷}

لودویک فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی، نوشته فردریش انگلس، به پیوست تزهایی مارکس درباره فویرباخ، مترجم؟، (نگاه: ۱۳۵۹؛ مسکو، پروگرس: ۱۹۸۱م).^{۵۸}

لودویگ فویرباخ و ایدئولوژی آلمانی، نویسنده دیگر: انگلس، گردآوری و ترجمه پرویز بابایی، (چشمه: ۱۳۷۹).

لودویک فویرباخ و پایان فلسفه کلاسیک آلمانی، نوشته فردریش انگلس، به بضمیمه: تزهایی درباره فویرباخ (نوشته کارل مارکس)، محمد پورهرمان، (برلین، حزب توده ایران: ۱۳۸۸).

مارکس، انگلس، لنین، درباره انقلاب اجتماعی، گردآوری و ترجمه محمد پورهرمان، (حزب توده ایران: ۱۳۵۸).

مارکس و خودکشی، حسن مرتضوی، (گام نو: ۱۳۸۴).
مسائل سیاسی اجتماعی، نویسنده دیگر: انگلس؛ ترجمه انتشارات سوسیالیزم (بیژن)، (تکاپو: ۱۳۵۸).

مقالاتی از مارکس و انگلس، سیروس ایزدی، (ورجوند و قصیده‌سرا: ۱۳۸۵).
مکاتبات مارکس و انگلس درباره ماتریالیسم تاریخی، سازمان وحدت کمونیستی، (آلمان، سازمان وحدت کمونیستی: ۱۳۵۸؛ رزم: ۱۳۵۸).

مناسبات طبقات و احزاب با مذهب و کلیسا، نویسندگان دیگر: انگلس و لنین، مترجم؟، (بی‌نا: ۱۳۴۰).

نبردهای طبقاتی در فرانسه: از ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰ م، باقر پرهام، (مرکز: ۱۳۷۹).
 ~ مبارزات طبقاتی در فرانسه ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰ م، سازمان سوسیالیستهای ایران، (آلمان، سازمان سوسیالیستهای ایران: ۱۳۵۶؛ پیشتاز: بی تا).
 ~ مبارزات طبقاتی در فرانسه ۱۸۴۸ تا ۱۸۵۰ م، ا. صبوری، (پویش: ۱۳۵۸).
 نظریات فلاسفه و بزرگان اجتماعی درباره زن، مؤلفان دیگر: انگلس و لنین، مریم فیروز، (خروش: ۱۳۴۰).
 نقد اخلاقی و اخلاقیات نقادانه، نویسنده دیگر: انگلس، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۸).
 هجدهم برومر لویی بناپارت، باقر پرهام، (نشر مرکز: ۱۳۷۷)
 ~ هجدهم برومر لویی بناپارت، محمد پورهرمزبان، (آفاق: بی تا).
 هستی و آگاهی و چند نوشته دیگر (گزیده‌هایی از کارل مارکس)، امیر هوشنگ افتخاری‌راد و محمد قاضی، (آگاه: ۱۳۸۷).

ماکیاولی، نیکولو (۱۵۲۷-۱۴۶۹م)^{۵۹}

شهریار، محمود محمود، (اقبال: ۱۳۱۱؛ خودکار ایران: ۱۳۲۷؛ عطار: ۱۳۸۰؛ دنیای کتاب: ۱۳۸۱؛ نگاه: ۱۳۸۹).
 ~ شهریار، داریوش آشوری، (پرواز: ۱۳۶۶؛ مرکز: ۱۳۷۵؛ آگاه: ۱۳۸۸).
 ~ شهریار، مرتضی ثابت‌فر، (جامی: ۱۳۸۷ و مصدق: ۱۳۹۳).
 ~ شهریار، همراه با: شهریار و ایتالیا اثر هگل، احمدرضا زرکش کاشانی، (پژواک: ۱۳۸۹).

~ شهریار، نسرین مجیدی، (روزگار نو: ۱۳۹۴).

گفتارها، محمدحسن لطفی تبریزی، (خوارزمی: ۱۳۷۷).

مُنْتَسِکیو، بارتولومئو (۱۷۵۵-۱۶۸۹م)^{۶۰}

روح القوانین، علی اکبر مهتدی، (اقبال و شرکا: ۱۳۳۹؛ امیرکبیر: ۱۳۴۳، آمه: ۱۳۸۹).
 ملاحظات در باب علل عظمت و انحطاط رومیان، علی اکبر مهتدی، (امیرکبیر: ۱۳۴۵).

منتسکیو، گردآوری و برگردان علیرضا بهنام، (مشکی: ۱۳۸۶).
نامه‌های ایرانی، ح. ارسنجانی، (کتابفروشی مروج: ۱۳۲۰).
سه نامه‌های ایرانی، محمد مجلسی، (دنیای نو: ۱۳۸۷).

مور، توماس (۱۵۳۵-۱۴۷۸م)^{۶۱}

آرمانشهر (یوتوپیا)، داریوش آشوری و نادر افشار نادری، (خوارزمی: ۱۳۶۱).
سه آرمانشهر (یوتوپیا)، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).
سه شهر آرزو، (حسین سالکی: ۱۳۶۶).

میل، جان استوارت (۱۸۷۳-۱۸۰۶م)^{۶۲}

خداوندان اندیشه سیاسی، نویسنده دیگر: آگوست کنت، علی رامین،
(امیرکبیر، ۱۳۶۲).

رساله درباره آزادی، جواد شیخ‌الاسلام، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۳۸؛ علمی و
فرهنگی: ۱۳۶۳).^{۶۳}

سه در آزادی، محمود صناعی، (سخن: ۱۳۳۸؛ کتابهای جیبی: ۱۳۴۰؛ هرمس:
۱۳۷۹؛ علمی و فرهنگی، ۱۳۹۰؛ مصدق: ۱۳۹۸؛ نیلوفر: ۱۳۹۹).^{۶۴}

سه تأملاتی در حکومت انتخابی، علی رامین، (نی: ۱۳۶۹).

سه کنیزک کردن زنان، خسرو ریگی، (بانو: ۱۳۷۷).

سه انقیاد زنان، علالدین طباطبایی، (هرمس: ۱۳۷۹).

سه درباره آزادی: آزادی فرد و قدرت دولت، محمود صناعی، روشنگران و
مطالعات زنان، ۱۳۸۸.

سه درباره آزادی، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).

سه فرودستی زنان، ن. نوری‌زاده، (قصیده‌سرا: ۱۳۹۷).

رویاریوی کاپیتالیسم و سوسیالیسم، حسین فلاحی، (آماره: ۱۳۹۰).

زندگینامه خودنوشت جان استوارت میل، فریبرز مجیدی، (مازیار: ۱۳۸۰).

زیانهای استبداد: اعترافات هیرون و چند مقاله دیگر از آثار گزنفن و افلاطون، جان استوارت میل، جواد شیخ‌الاسلامی، (توس: ۱۳۷۶).

فایده‌گرایی، مرتضی مردیها، (نی: ۱۳۸۸).

ملاحظاتی در باب شعر و انواع آن، محمدهادی حاجی‌بیگلو، (شب خیز: ۱۳۹۸).

نیچه، فردریش ویلهلم (۱۹۰۰-۱۸۴۴م)^{۶۵}

آخرین یادداشتها، ایرج قانونی، (آگاه: ۱۳۹۳).

آدمی با دیگران (با دو جستار از نیچه‌شناسان امروز): گزین‌گویی‌های نیچه، علی عبداللهی، (ثالث: ۱۳۸۸).

آواره و سایه‌اش، علی عبداللهی، (مرکز: ۱۳۸۴).

سه آواره و سایه‌اش، زهرا آلوشی، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).

آبر مرد، عبدالحسن پیروز، (ناشر مؤلف: ۱۳۸۰).^{۶۶}

اراده معطوف به قدرت: آزمایشی در دیگرگونی همه ارزشها، محمداقبر هوشیار، (دانشگاه تهران: ۱۳۳۵؛ فرزانه روز: ۱۳۷۷).^{۶۷}

سه اراده قدرت، مجید شریف، (جامی، ۱۳۷۷).

سه خواست و اراده معطوف به قدرت، رؤیا منجم، (مس: ۱۳۷۷).

سه اراده معطوف به قدرت: ارزیابی دوباره ارزشها آنچنان که من فهمیده‌ام، شهرام ترابی، (جامی: ۱۳۹۹).

انسان مصلوب (آنک انسان)، رؤیا منجم، (فکر روز: ۱۳۷۴؛ مس: ۱۳۸۱؛ علم: ۱۳۹۶).^{۶۸}

۱۸۳

سه اینک آن انسان: آدمی چگونه همان میشود که هست، بهروز صفدری، (فکر روز: ۱۳۷۸؛ بازتاب نگار: ۱۳۸۷).

سه این است انسان چگونه آن میشویم که هستیم، سعید فیروزآبادی، (جامی: ۱۳۸۵).

سه این است انسان، الهام قدوسی جعفری، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).

انسانی، بسیار انسانی: کتابی برای جانهای آزاده، سعید فیروزآبادی، (جامی: ۱۳۸۴).

سعید انواری، مریم مهدوی مزده؛ نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران...

- ~ انسانی، زیاده انسانی، ابوتراب سهراب و محمد محقق نیشابوری، (مرکز: ۱۳۸۴).
- ~ انسانی، بسیار انسانی، عباس کاشف، (فرزان روز: ۱۳۹۵).
- ~ انسانی بسیار انسان، سمیه شهرابی فراهانی، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).
- اندیشه‌های زرین نیچه، سعید فیروزآبادی، (بدیبه و لیوسا: ۱۳۸۷).
- برگزیده آثار نیچه، رؤیا منجم، (علم: ۱۳۸۲).
- بهترین اشعار نیچه، شجاع‌الدین شفا، (بی‌نا، ۱۳۳۲؛ جعفری: ۱۳۳۴؛ دنیای‌نو: ۱۳۸۰).
- ~ اکنون میان دو هیچ (اشعار نیچه)، علی عبداللهی، (نارنج: ۱۳۷۷؛ جامی: ۱۳۸۰).
- پیامهای کوتاه از فردریش ویلهلم نیچه، م. آذری، (امید مهر: ۱۳۸۸).
- تبارشناسی اخلاق (یک جدل نامه)، داریوش آشوری، (آگه: ۱۳۷۷).
- ~ تبارشناسی اخلاق، محمود بهفروزی، (جامی: ۱۳۷۸).
- چگونه میتوان با چکش فلسفه نوشت: شامگاه بتها، عبدالعلی دستغیب، (سپهر: ۱۳۵۷؛ آبادان، پرسش: ۱۳۷۶).^{۶۹}
- ~ غروب بتها: یا فلسفیدن با پتک، داریوش آشوری، (آگه: ۱۳۸۱).
- ~ غروب بتان یا چگونه میتوان با پتک فلسفه نگاشت، مسعود انصاری، (جامی: ۱۳۸۱).
- ~ غروب بتها، مجتبی نیک‌سرشت، (نیک‌فرجام: ۱۳۹۹).
- چنین گفت زرتشت: کتابیست برای همه و هیچکس، حمید نیرنوری، (آثار جاویدان: ۱۳۲۷؛ کتابخانه سقراط: ۱۳۲۷؛ ابن‌سینا: ۱۳۴۶؛ اهورا: ۱۳۸۴).
- ~ چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس، داریوش آشوری، (بخش اول و دوم: نیل: ۱۳۴۹، بخش سوم و چهارم: نیل: ۱۳۵۲؛ آگه: ۱۳۶۲).^{۷۰}
- ~ چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس، مسعود انصاری، (جامی: ۱۳۷۷).
- ~ چنین گفت زرتشت (خد/شناسی و فلسفه)، فهیمه رحمتی، (بهزاد: ۱۳۸۷؛ آرمان خرد، ۱۳۹۸).
- ~ چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس، مهرداد شاهین، (نگارستان کتاب: ۱۳۸۹).

- ~ چنین گفت زرتشت، رحیم غلامی، (زرین: ۱۳۸۹).
- ~ چنین می‌گفت زرتشت (کتابی برای همه کس و هیچ کس)، قلی خیاط، (نگاه: ۱۳۹۱).
- ~ زرتشت، چنین فرمود (بخشهای نخست و دوم)، کورش احتشام، (منتشران اندیشه: ۱۳۹۳).
- ~ چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس، منوچهر اسدی، (پرسش: ۱۳۹۳).
- ~ چنین گفت زرتشت، آناهیت روحانی، (حباب: ۱۳۹۸).
- ~ چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه کس و هیچ کس، مهرداد یوسفی، (نیک فرجام: ۱۳۹۸).
- ~ چنین گفت زرتشت، حدیث دهقان، (گرگان، هفت‌سنگ: ۱۳۹۸).
- ~ چنین گفت زرتشت، شاهین جباری، (زرین‌آرا: ۱۳۹۹).
- ~ چنین گفت زرتشت، فرزاد حبیبی اصفهانی، (آتیسنا: ۱۳۹۹).
- حکمت در دوران شکوفایی فکری یونانیان، کامبیز گوتن، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۴؛ علمی و فرهنگی: ۱۳۸۴).
- ~ سیر حکمت در یونان فلسفه در عصر تراژیک یونانیان، مجید شریف، (جامی: ۱۳۷۸).
- حکمت شادان، جمال آل‌احمد، سعید کامران و حامد فولادوند، (جامی: ۱۳۷۷).
- ~ حکمت شادان، سمیرا بیات، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).
- ~ دانش طربناک، رؤیا منجم، (نگاه سبز: ۱۳۸۰؛ تمدن علمی: ۱۳۹۸).^{۷۱}
- خدایان عشق/اشک میریزند، علی‌اکبر کسمایی، (بی‌نا: ۱۳۲۵).
- دجال، عبدالعلی دستغیب، (آگاه: ۱۳۵۲؛ آبادان، پرسش: ۱۳۷۶).
- ~ دجال: تلاشی برای نقد مسیحیت، سعید فیروزآبادی، (جامی: ۱۳۸۶).
- ~ دجال، فروزنده دولت‌یاری، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).
- ~ دجال، فریبرز فرهادی، (آتیسنا: ۱۳۹۹).

درباره حقیقت و ناحقیقت: نوشته‌های منتخب فریدریش نیچه، گردآوری تیلور کارمن، نیلوفر آقا ابراهیمی، (تمدن علمی: ۱۳۹۷).

درباره موسیقی و کلمات، عبدالحسین پیروز، (قم، رخ مهتاب: ۱۳۸۷).

دمی با نیچه، گردآورنده میثم اسمی، (هرمز: ۱۳۹۳).

زایش تراژدی از روح موسیقی یا «یونان‌گرایی و بدبینی»، رؤیا منجم، (آبادان، پرسش: ۱۳۷۷).

سه زایش تراژدی (و چند نوشته دیگر)، رضا ولی‌یاری، (مرکز: ۱۳۹۶).

سه زایش تراژدی از روح موسیقی، سعید فیروزآبادی، (جامی: ۱۳۹۸).

زرتشت و عاشق: عاشقانه‌های فریدریش نیچه، علی عبداللهی، (سرزمین اهورایی: ۱۳۹۳).

زن یونانی، عبدالحسن پیروز، (رخ مهتاب: ۱۳۸۷).

سپیده‌دمان، علی عبداللهی، (جامی: ۱۳۸۰).

ستیزه هومر، عبدالحسن پیروز، (قم، رخ مهتاب: ۱۳۸۷).

سمفونی زندگی: گزین‌گویه‌ها، سید سعید فیروزآبادی، (سرایش: ۱۳۹۴).

سودمندی و ناسودمندی تاریخ برای زندگی، عباس کاشف و ابوتراب سهراب، (فرزان‌روز: ۱۳۷۷).

فراسوی نیک و بد: پیش‌درآمدی به فلسفه آینده، داریوش آشوری، (خوارزمی: ۱۳۶۲؛ چاپ بخشی از این کتاب: دانشکده علوم توانبخشی: ۱۳۵۸).

سه فراسوی نیک و بد: درآمدی بر فلسفه آینده، سعید فیروزآبادی، (جامی: ۱۳۸۷).

سه فراسوی نیک و بد، ساناز بهبودی، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).

فریدریش نیچه و گزین‌گویه‌هایش، پریرضا رضایی و رضا نجفی، (مروارید: ۱۳۸۱).

فلسفه نظری، ج ۲: منتخباتی از جرج بارکلی، دیوید هیوم، امانوئل کانت، آرتور شوپنهاور، فردریک نیچه، ویلیام جیمز، ترجمه منوچهر بزرگمهر، (ترجمه و نشر کتاب: ۱۳۵۰).

فلسفه و حقیقت، عبدالعلی دستغیب، (نوید شیراز: ۱۳۸۵؛ پاسارگاد: ۱۳۷۸).

سه فلسفه، معرفت و حقیقت: گزیده‌ای از یادداشت‌های نیچه دربارهٔ معرفت‌شناسی، فلسفه و فرهنگ، مراد فرهادپور، (هرمس: ۱۳۸۰).

قضیه واگنر، رؤیا منجم، (اصفهان، پرسش: ۱۳۷۶).

سه تأملات نابهنگام، حسن امین، (نارنج: ۱۳۷۸؛ دایرة المعارف ایران‌شناسی: ۱۳۸۳).

سه واگنر در بایرویت و نیچه علیه واگنر، ابوتراب سهراب و عباس کاشف، (آگه: ۱۳۷۹؛ فروزان‌روز: ۱۳۸۷).

سه نیچه در برابر واگنر، فانوس بهادروند، (عمران: ۱۳۸۸).

سه تأملات نابهنگام: واگنر در بایرویت، اصغر مهدی‌زادگان، (عمران: ۱۳۹۳).

کتاب فیلسوف: مطالعات نظری، منوچهر اسدی، (آبادان، پرسش: ۱۳۹۳).

گزین‌گویی‌هایی در باب عشق و نفرت، محمدصادق رئیسی، (سولار: ۱۳۹۶).

لدت بی‌رحمی، فاطمه دفتری، (پارسه: ۱۳۹۴).

لطفا کتابهایم را نخوان: فردریش نیچه نامه‌هایی به مادر (۱۸۱۱-۱۸۵۰)، علی عبداللهی، (ثالث: ۱۳۸۷).

نامه‌های نیچه، مجید هوشنگی، (جامی: ۱۳۹۶).

سه نامه‌های نیچه، محمدرضا مدیرنجر، (نیک فرجام: ۱۳۹۹).

نیست انگاری اروپایی؛ با سه شرح از امیل کترینگ و دیوید فارل کرل و هایدگر، محمدباقر هوشیار و اصغر تفنگسازی، (آبادان، پرسش: ۱۳۷۹).

واپسین شطحیات، حامد فولادوند، (جامی: ۱۳۸۲).

واگویه‌های مرد تنها، محمدصادق رئیسی، (روزگار نو: ۱۳۹۸).

هرمنوتیک مدرن: گزینهٔ جستارها، مؤلفان دیگر: هایدگر، گئورگ هانس، پل ریکور، جانی واتیمو، فوکو، اومبرتو اکو، هیوبرت دریفوس، دیوید کوزنزهوی، استیفن میولهل، مترجمان بابک احمدی، مهران مهاجر و محمد نبوی، (مرکز: ۱۳۷۷).

هابز، توماس (۱۶۷۹-۱۵۸۸م)^{۷۲}

در باب انسان، مرضیه خسروی، (روزگار نو: ۱۳۹۳).

۱۸۷

لویاتان، حسین بشیریه، (نی: ۱۳۸۰).

هگل، گئورگ ویلهلم فردریش (۱۸۳۱-۱۷۷۰م)^{۷۳}

اسپینوزا، مسعود سیف، (گفتمان: ۱۳۸۰).^{۷۴}

استقرار شریعت در مذهب مسیح، باقر پرهام، (آگه: ۱۳۶۹).

تاریخ فلسفه: افلاطون - ارسطو - دگماتیسم ... فلسفه اسکندریه آکادمی اخیر،
زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۸۷-۱۳۸۸).

تفاوت میان دستگاه فلسفی فیخته و شلینگ (در رابطه با مقالات راین هولدر
در باره پژوهش مناسب‌تری از وضعیت فلسفه در آغاز قرن نوزدهم، منتشره
در ینا ۱۸۰۱، منطق ینا ۵-۱۸۰۴)، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۶).
خطابه‌هایی درباره حقوق طبیعی و علوم سیاسی: نخستین فلسفه حقوق، زیبا
جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۵).

علم منطق، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۰).

سه دانش منطق، ابراهیم ملک‌اسماعیلی، (نگاه: ۱۳۹۱).

سه علم منطق، ش. ص. زاهدی، (رفسنجان، سورمه: ۱۳۹۳).

سه منطق هگل، بهمن اصلاح‌پذیر، (روزآمد: ۱۳۹۷).

دانشنامه علوم فلسفی به صورت طرح: (دانش‌نامه منطق)، زیبا جبلی، (شفیعی:
۱۳۹۰).

سه دانش‌نامه علوم فلسفی - پاره نخست: علم منطق، حسن مرتضوی، (لاهیته: ۱۳۹۲).

درس‌گفتارهای تاریخ فلسفه کانت و یاکوبی، میثم سفیدخوش، (فارسی: ۱۳۹۵).

درس‌گفتارهایی پیرامون فلسفه زیباشناسی، زیبا جبلی، (آبنگاه: ۱۳۸۵).

درس‌نامه‌هایی درباره منطق هگل، بهمن اصلاح‌پذیر، (روزآمد: ۱۳۹۷).

درس‌هایی درباره فلسفه تاریخ، ابراهیم ملک‌اسماعیلی، (نگاه: ۱۳۹۵).

دفترهای سیاست مدرن ۱ (پنج متن سیاسی از هگل)، محمدمهدی اردبیلی،
(روزبهان: ۱۳۹۱).

۱۸۸

روح مسیحیت و مقدرات آن، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۶).
شهریار و ایتالیا، ضمیمه شهریار اثر ماکیاولی، احمدرضا زرکش کاشانی،
(پژواک: ۱۳۸۹).

عقل در تاریخ، حمید عنایت، (دانشگاه آریامهر: ۱۳۵۶؛ شفیعی: ۱۳۷۹؛ هرمس:
۱۳۹۲).

عناصر فلسفه حق یا خلاصه‌ای از حقوق طبیعی و علم سیاست، مهبد
ایرانی طلب، (پروین: ۱۳۷۸).

فلسفه تاریخ، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۲).

فلسفه دین، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۴)

فلسفه مذهب، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۴).

فلسفه هنر، محمود عبادیان، (چشمه: ۱۳۹۰).

~ فلسفه هنر، نیلوفر آقاابراهیمی، (تمدن علمی: ۱۳۹۷).

فنونولوژی روح: پدیدارشناسی ذهن، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۸۲).

~ پدیدارشناسی جان، باقر پرهام، (کندوکاو: ۱۳۸۹).

~ پدیدارشناسی روح هگل، بهمن اصلاح‌پذیر، (روزآمد: ۱۳۹۳).

~ پدیدارشناسی روح، بهرام عباسی، (لوح فکر: ۱۳۹۵).

~ دانش پدیدارشناسی روح، ابراهیم ملک‌اسماعیلی، (نگاه: ۱۳۹۵).

~ پدیدارشناسی روح، سید مسعود حسینی، محمدمهدی اردبیلی، (نی: ۱۳۹۹).

~ خدایگان و بنده (بخشی از کتاب پدیدارشناسی روح)، حمید عنایت،
(خوارزمی: ۱۳۵۲).^{۷۵}

~ خدایگانی و بندگی: از پدیدارشناسی روح هگل، علیرضا سیداحمدیان،
(چشمه: ۱۳۹۴).

~ مقدمه بر پدیدارشناسی روح، محمود عبادیان، (ارومیه، انزلی: ۱۳۶۷).

~ پیش‌گفتار پدیدارشناسی جان، باقر پرهام، (آگاه: ۱۳۸۷).^{۷۶}

~ پیشگفتار هگل بر پدیدارشناسی روح، سیدجمال سامع، (گام‌نو: ۱۳۹۹).

~ مقدمه‌های هگل بر پدیدارشناسی روح و زیبایی‌شناسی، محمود عبادیان، (علم: ۱۳۹۶).

مبادی فلسفه حقوق، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۶).

مقدمه بر زیباشناسی، محمود عبادیان، (آوازه: ۱۳۶۳).

~ مقدمه‌ای بر زیبایی‌شناسی، ستاره معصومی، (نگاه: ۱۳۹۰؛ آرشام: ۱۳۹۱).

~ مقدمه‌ای بر زیبایی‌شناسی، علی‌اکبر معصوم بیگی، (نگاه: ۱۳۹۸).

نگارشات اولیه: (مجموعه رسالات سیاسی، فلسفی - اجتماعی)، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۹).

نوشتارهای دوران ینا ۱۸۰۱-۱۸۰۷، زیبا جبلی، (شفیعی: ۱۳۹۷).

~ متافیزیک ینا، محمدمهدی اردبیلی، (حکمت: ۱۳۹۵).

~ منطق ینا، سیدحسین سجادی، (حکمت: ۱۳۹۸).

هگل، گردآوری و ترجمه محمدمهدی اردبیلی، (روزبهان: ۱۳۹۰).

هیوم، دیوید (۱۷۷۶-۱۷۷۱م)^{۷۷}

تاریخ طبیعی دین، حمید عنایت، (خوارزمی: ۱۳۴۸).

جستاری در باب اصول اخلاق، مجید داودی، (مرکز: ۱۳۸۸).

~ کاوش در مبانی اخلاق، مرتضی مردیها، (مینوی خرد: ۱۳۹۲).

جستارهای زیبایی‌شناختی (هشت جستار از کتاب جستارهای اخلاقی،

سیاسی، ادبی هیوم)، محسن کرمی، (کرگدن: ۱۳۹۹).

خودکشی و جاودانگی روح، محمدمصدق رئیسی، (روزگار نو: ۱۳۹۸).

رساله‌ی درباره طبیعت آدمی، جلال پیکانی، (ققنوس: ۱۳۹۵).

رساله‌ی درباره طبیعت انسان: کتاب دوم: درباره احساسها: تلاشی در ارائه شیوه

تجربی استدلال در امور انسانی، انسیه گویا و نرگس ایمانی مرنی، (نی: ۱۳۹۹).

فلسفه نظری، ج ۲: منتخباتی از جرج بارکلی، دیوید هیوم، امانوئل کانت، آرتور

شوپنهاور، فردریک نیچه، ویلیام جیمز، ترجمه منوچهر بزرگمهر، (ترجمه و

۱۹۰

نشر کتاب: (۱۳۵۰).

کاوشی در خصوص فهم بشری، کاوه لاجوردی، (مرکز: ۱۳۹۶).

گفت‌وگوها در باب دین طبیعی، حمید اسکندری، (علم: ۱۳۸۸).

گفت‌وگوهایی درباره دین طبیعی خوانشی دیگر، رسول رسولی‌پور و سوده مهتاب‌پور، (حکمت: ۱۳۹۷).

مجموعه مقالات فلسفه هنر و زیبایی‌شناسی (در باب معیار ذوق و تراژدی)، علی سلمانی، (متن: ۱۳۸۵).

پی‌نوشتها

۱. آکوئیناس / آکوئینی؛ Thomas Aquinas

۲. آوگوستین؛ Saint Augustine of Hippo

3. Saint Anselme

4. Epictetus

۵. اپیکورس، ابی‌قور؛ Epicurus

۶. ارسطاطالیس / ارسطوتالیس / ارسطوطالیس / ارسطوتلس؛ Aristotle

۷. این کتاب با عنوان ترغیب به فلسفه، درباره فلسفه و پاره‌هایی از آثار گمشده دیگر نیز منتشر شده است.

۸. پس از انقلاب، انتشارات «بنگاه ترجمه و نشر کتاب» و انتشارات «فرانکلین» با یکدیگر ادغام شده و به انتشارات «علمی و فرهنگی» تغییر نام داد.

۹. این کتاب با عنوان ارسطو و فن شعر در سال ۱۳۶۹ توسط انتشارات امیرکبیر منتشر شده است.

۱۰. این کتاب با عنوان درباره هنر شعر (بوطیقا) نیز منتشر شده است.

11. Herbert Spencer

12. Benedict de Spinoza

13. Plato

۱۴. این کتاب با عنوانهای چهار رساله و منون، فدروس، ته‌توس، هیپپاس بزرگ نیز منتشر شده است.

۱۵. این کتاب با عنوانهای پنج رساله: لاکس یا شجاعت، لوسیپس یا دوستی، ایون، پروتاغوراس، مهمانی و پنج رساله نیز منتشر شده است.

۱۶. این کتاب با نامهای حکمت سقراط، شاهکارهای افلاطون در حکمت سقراط، زندگی، حکمت و محاکمه سقراط و شش رساله (حکمت سقراط و افلاطون): اتوفرون، اقربطون،

۱۹۱

سعید انواری، مریم مهدوی مزده؛ نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران...

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹
صفحات ۱۹۴-۱۵۳

- فیدون، الکبیادس، غورجیاس، دفاعیه نیز منتشر شده است.
۱۷. این کتاب بصورت شش جلدی و هشت جلدی نیز منتشر شده است.
۱۸. رضا کاویانی تنها در بخشی از این اثر همکاری داشته است.
۱۹. این کتاب با عنوان *تسلط بر خود* (شارمیدس) نیز منتشر شده است.
۲۰. این کتاب با عناوین *ضیافت: سخن درباره عشق*، *ضیافت: درس عشق از زبان افلاطون*، *ضیافت: (سخن در باب عشق)*، *سخن در خصوص عشق و ضیافت* نیز منتشر شده است.
۲۱. ویراستار و بازترجمانی و پی‌نوشت از محمدابراهیم امینی‌فرد.
۲۲. عنوان دیگر این کتاب، *ضیافت افلاطون* (بخشی در چیستی عشق) میباشد.
۲۳. فلوطین / پلوتینوس؛ Plotinus
۲۴. آثار مشترک انگلس با مارکس ذیل نام مارکس معرفی شده‌اند؛ Friedrich Engels
۲۵. کتاب حاضر نخستین بار با عنوان *انقلاب آقای دورینگ در علم (آنتی دورینگ)* توسط انتشارات کارگر منتشر شده است.

26. Marcus Aurelius

۲۷. این کتاب را دنیای کتاب با عنوان *پندنامه مارکوس قیصر روم و پندنامه بزرگمهر حکیم ایرانی* و نگاه معاصر با عنوان *تفکرات مارکوس ارلیوس: پندنامه مارکوس قیصر روم* منتشر کرده است.

۲۸. برکلی؛ Bishop (George) Berkeley

29. Francis Bacon

30. Blaise Pascal

31. Rene Descartes

۳۲. این کتاب نخستین ترجمه گفتار در روش دکارت است که در دوران قاجار نگاشته شده و مجدداً بکوشش فرامرز معتمد دزفولی توسط نشر تاریخ ایران در سال ۱۳۹۳ به نثر روان بازنویسی شده است.

۳۳. این کتاب با عنوانهای *گفتار در روش راه بردن عقل*، *گفتار در روش درست راه بردن عقل* و *جستجوی حقیقت در علوم*، رساله *گفتار در روش به راه بردن عقل و حکمت دکارت* نیز منتشر شده است.

34. Jean Jacques Rousseau

۳۵. این کتاب با عنوان *خیال‌پروریها* نیز منتشر شده است.

36. Seneca

۳۷. اشلایرماخر؛ Friedrich Schleiermacher

38. Friedrich Wilhelm Joseph von Schelling

39. Arthur Schopenhauer

۴۰. این کتاب با عنوان هنر حفظ آبرو نیز منتشر شده است.

41. F. Schiller

42. Ludwig Feuerbach

۴۳. فیخته؛ Johann Gottlieb Fichte

۴۴. امانوئل؛ Immanuel Kant

45. Auguste Comte

۴۶. سورن اوبو/ سورن آبی؛ کرکگور/ کیرکه گارد/ کی یرکگور/ کی یرکگار/ کی یرکه گارد/

کی یرکه گور/ کیرکگار؛ Soren Kierkegaard

47. John Locke

۴۸. این کتاب با عنوان جستاری در فهم بشر نیز منتشر شده است.

۴۹. لایبنیتز؛ Gottfried Wilhelm Leibniz

۵۰. کاروس/ لوکرس/ لوکرسیوس؛ Titus Lucretius Carus

51. Karl Marx

۵۲. این کتاب ترجمه بخشی از کتاب جنگ داخلی در فرانسه: کمون پاریس است.

۵۳. این کتاب با عنوان خانواده مقدس و خانواده مقدس یا نقدی بر نقد نقادانه علیه برنوبائتر و شرکا نیز منتشر شده است.

۵۴. این کتاب با عنوان در نقد بر فلسفه حقوق هگل و مسئله دهقانی نیز منتشر شده است.

۵۵. این کتاب با عنوان سرمایه و کاپیتال نیز منتشر شده است.

۵۶. این کتاب با عنوان نقدی بر اقتصاد سیاسی نیز منتشر شده است.

۵۷. کتاب/ایدئولوژی آلمانی بخشی از این کتاب است.

۵۸. بدلیل ممنوع بودن آثار مارکس پیش از انقلاب، برخی از این آثار بدون ذکر نام مترجم یا

ناشر هستند. آثاری از ایشان که به صورت اینترنتی منتشر شده‌اند در این فهرست ذکر نشده‌اند.

59. Niccolo Machiavelli

۶۰. شارل لوئی دو سکوندا؛ Charles Baron de Montesquieu

۶۱. تامس؛ Tomas More

۱۹۳

62. John Stuart Mill

۶۳. این کتاب با عنوان رساله درباره آزادی حکومت نماینده خلق نیز منتشر شده است.

۶۴. این کتاب با عنوان آزادی فرد و قدرت دولت: بحث در عقاید سیاسی و اجتماعی تامس

هابز، جان لاک، استوارت میل با ترجمه گزیده‌ای از نوشته‌های آنان نیز منتشر شده است.

۶۵. فریدریک؛ Friedrich Nietzsche

۶۶. این کتاب برگزیده کتاب چنین گفت زرتشت: کتابی برای همه و هیچکس است.

۶۷. عنوان دیگر این کتاب منتخبی از اراده معطوف به قدرت: آزمایشی در دیگرگونی همه

سعید انواری، مریم مهدوی مزده؛ نگاهی به یک قرن ترجمه متون فلسفی در ایران...

سال یازدهم، شماره دوم

پاییز ۱۳۹۹

صفحات ۱۹۴-۱۵۳

ارزشها میباید.

۶۸. این کتاب با عنوان *آنک انسان و مصلوب*: فردریش نیچه نیز منتشر شده است.

۶۹. این کتاب با عنوان *شامگاه بتان* نیز منتشر شده است.

۷۰. اسماعیل خویی در ترجمه بخش اول و دوم چاپ اول این کتاب همکاری داشته است.

در چاپهای بعد کتاب با بازبینی کامل و ترجمه داریوش آشوری منتشر شده است.

۷۱. این کتاب در نشر تمدن علمی با نام *دانش شادی* بخش منتشر شده است.

۷۲. تامس؛ Thomas Hobbes

۷۳. فردریک؛ Wilhelm Hegel

۷۴. این کتاب با عنوان *اسپینوزا هگل و اسپینوزا از نگاه هگل* نیز منتشر شده است.

۷۵. این کتاب با عنوان *خدا/یان و بنده* نیز منتشر شده است.

۷۶. این کتاب با عنوان *درسهای درباره پدیدارشناسی ذهن* نیز منتشر شده است.

77. David Hume

منابع

۱. سایت پایگاه اطلاع رسانی کتابخانه‌های ایران (lib.ir)

۲. سایت خانه کتاب و ادبیات ایران (ketab.ir)

۳. سایت شبکه جامع کتاب گیسوم (gisoom.com)

۴. سایت کتابخانه مجلس (ical.ir)

۵. سایت کتابخانه ملی ایران (mlai.ir)

۶. *مآخذشناسی فلسفه غرب* (معرفی توصیفی منابع فارسی؛ کتاب، مقاله و پایان‌نامه تا

۱۳۸۰)، حسینعلی رحمتی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۵.

۷. *مآخذشناسی فلسفه غرب*، جلد دوم (معرفی توصیفی منابع فارسی؛ کتاب، مقاله و

پایان‌نامه از ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۵)، حسینعلی رحمتی، قم: پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، ۱۳۹۵.

۱۹۴

سال یازدهم، شماره دوم
پاییز ۱۳۹۹